

Verksamhetsberättelse för Bohusläns hembygdsförbund 2018

Bohusläns hembygdsförbund (Bhf) verkar för att stärka och stödja medlemsföreningarnas i arbetet med att bevara, använda och utveckla vårt gemensamma kultur- och naturarv samt att synliggöra och väcka intresse, känsla och förståelse för hembygden ur historisk, samtida och framtida perspektiv.

Bhf är en regional paraplyorganisation för 97 medlemsföreningar: hembygds-, kulturarvs-, kultur-, släktforskar- och samhällsföreningar samt arbetslivsmuseer och bildarkiv. Bhf har även enskilda medlemmar, det totala medlemsantalet är drygt 25 000 medlemmar. Bhfs verksamhetsområde motsvarar f.d. Göteborgs och Bohus län. Bhf är ett av 26 regionala hembygdsförbund med Sveriges Hembygdsförbund (SHF) som riksorganisation. SHF är en av Sveriges största folkrörelser med en halv miljon medlemmar.

Bhfs organisation. Vid årsmötet väljs styrelse som i sin tur utser arbetsutskott och arbetsgrupper. Verksamheten utgår från stadgar, verksamhetsinriktning, budget och verksamhetsplan. Bhf har stöd av två tjänster, anställda av Bohusläns museum: en kanslist och en kulturarvskonsulent.

I Bhfs stadgar anges bl.a. följande ändamål för verksamheten:

- vara den sammanhållande länken mellan medlemsföreningarna,
- sprida kunskap om föreningarnas verksamhet och betydelse,
- se till att kunskapen om hembygdens kultur- och naturarv fördjupas och förmedlas i syfte att skapa förståelse och känsla för hembygden,
- stimulera medlemsföreningarna till ett fördjupat samarbete med skola och utbildning,
- arbeta för att såväl det materiella som det immateriella kultur- och naturarvet tas till vara och görs tillgängligt för alla,
- verka för att kultur- och naturarv beaktas i samband med samhällsförändringar,
- som medstiftare till Bohusläns museum värna om dess självständighet och medverka till att museet bedriver kultur- och naturarvsverksamhet med hög kvalitet.

Bhfs värdegrund vilar på humanism, demokrati och solidaritet.

Bhfs verksamhet utgår från ledorden • Medlemsnytta • Samverkan • Öppenhet • Nå och angå – tillgänglighet och delaktighet för alla • Bidra till en hållbar samhällsutveckling • Bevara, använda och utveckla vårt gemensamma dynamiska kulturarv. Verksamhetsinriktning 2018-2020 har fyra fokusområden: • Landskap • Unga och hembygden • Digitalisering • Samlingar. Varje fokusgrupp har en arbetsgrupp inom styrelsen och i vissa fall med representanter från t.ex. medlemsföreningarna. Bhf ser som sin uppgift att inspirera och visa på nya perspektiv och sammanhang för medlemsföreningarna, utifrån Bhfs regionala perspektiv och omvärldsbevakning lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Bhfs medlemsföreningars arbete är ovärderligt! I många kommuner är kulturarvsföreningarna navet i arbetet med kultur- och naturarvet. Föreningar är öppna för alla, fungerar som sociala mötesplatser, platser för generationsmöten, de är arena för livslångt lärande, en resurs för bland annat skolan, är besöksmål och bidrar till lokalutveckling och föreningarnas samlingar och kunskap utgör en grund för vårt gemensamma minne.



Ovan från vänster: projektet Från dinosaurier till mormor, Kaparedag, Slåttergille, Årsboken Bohuslän tema 1718, Allt berättar historia och Hembygd 2.0 – hitta berättelsen.

Styrelsen. Arbetsutskott: ordförande Ingrid Kennborn, Ljungskile, vice ordförande Mats Ekberg, Åstol och Gun Jarnedal, Brastad, kassör Björn Jönsson, Lerum, samt Ingemar Johansson, Uddevalla. Övriga ledamöter: Christer Andersson, Henån, Ann-Sofie Bernhardsson, Mollösund, Maria Fast, Utby, Karin Hjärling Karlsson, Strömstad, Gunnar Klasson, Uddevalla, Berit Mellgren, Hällevadsholm, Anna Olsson, Bokenäs, Fredrik Olsson, Säve, Lars Eric Olsson, Göteborg, Jan Ottosson, Svenshögen och Eva Tisell, Hällevadsholm. Styrelsen har sammanträtt sju gånger och arbetsutskottet sex gånger.

Övriga förtroendevalda. Valberedning: Ulla Tisell, Kville, sammankallande, Ingvar Ekbrand, Kungälv, Carl-Johan Starck, Hunnebostrand, Lars-Inge Stomberg, Jonsered och Karl Axel Åkesson, Tjärnö. Revisorer ordinarie: Thorsten Sahlgren, Svanesund och Henry Bäckström, Uddevalla, ersättare: Lennart Hansson, Uddevalla och Siv Svensson, Fjällbacka.

Medlemmar. Bhf hade under året 97 medlemsföreningar. Bhfs drygt 25 000 medlemmar utgör en del av de närmare 100 000 medlemmarna i hembygdsrörelsen i Västra Götaland. Medlemmarna visar genom sitt medlemskap att de värnar vårt kultur- och naturarv och den insats som kulturarvsföreningarna gör.

Bhfs kansli. Bhfs kanslist, Unni Andersson, och Bhfs kulturarvskonsulent, Marika Russberg, har sina arbetsplatser på Bohusläns museum och ingår i museets enheter Intern service respektive Kulturmiljö. Detta skapar en naturlig länk mellan Bhf, Bohusläns museum och medlemsföreningarna. Museet utgör en viktig resurs för föreningarna genom rådgivning och praktiskt stöd. Bhfs kanslist är en resurs för medlemsföreningarna och Bhfs styrelse och fungerar som en länk mellan dessa. Kulturarvskonsulenten initierar och driver projekt, arbetsgrupper och nätverk, arrangerar kurser, temadagar m.m., är redaktör för Bhfs tidskrift Bohusarvet och webbplats.

Årsstämman. Den 6 maj på Kulturhuset Futura i Tanumshede med Tanums hembygdsförening och Studieförbundet Vuxenskolan som värdar. Invigningstalare var Liselotte Fröjd, kommunstyrelsens ordförande, Tanums kommun. Ingrid Kennborn omvaldes till ordförande och till nya ledamöter valdes Ingemar Johansson, Fredrik Olsson och Eva Tisell.

Efter lunch och mingel med Bhfs arbetsgrupper och Sveriges hembygdsförbund delades hedersdiplom och förtjänstplaketter ut, Årsboken Bohusläns 2017/2018 med tema Året 1718 presenterades, liksom Årets hembygdsbok och Årets hembygdskrift, Tanums musikskola och en dansgrupp med barn från Kongo medverkade. Därefter seminarier på tema Landskap, Unga och hembygd samt Samverkan. Eftermiddagskaffe serverades i Tanums hembygdsförenings Sockenmagasin. Även Tingshuset var öppet för visning. *Mottagare av Bhfs hedersdiplom:* Anders och Barbro Anell, Jörlanda och Stora Höga hembygdsförening (hbf), Kjell Eriksson, Tjörns hbf, Ingrid Erlandsson, Ytterby hembygds- och fornminnesförening, Ingegerd Hansson, Uddevalla hbf och Ingela Ingman, Munkedals hbf. *Mottagare av Bhfs förtjänstplakett:* Ulla Tisell, Kville hembygds- och fornminnesförening (och Bhfs valberedning).

Stiftelsen Bohusläns museum. Bhf är medstiftare till Bohusläns museum och representeras i dess styrelse av Mats Ekberg, Björn Jönsson, Ingrid Kennborn och Gunnar Klasson, andre vice ordförande.

Stiftelsen Johannes Plates Kulturminnesfond. Bhf förvaltar fondens stiftelse och ledamöter i Bhfs styrelse är också ledamöter i stiftelsen.

Kulturnämndens verksamhetsstöd. Kulturnämnden lämnar sedan 2016 ett långsiktigt verksamhetsstöd till Bhf. Verksamhetsstöd ges till organisationer som ses som en del av Västra Götalands infrastruktur för kultur. Organisationer som får verksamhetsstöd ska

- ha fokus på insatser som gynnar regionalt samarbete och utvecklar synergieffekter som kommer Västra Götaland till del.
- bidra till att skapa ett hållbart Västra Götaland, socialt, ekonomiska och miljömässigt.
- genomföra insatser för att gynna nyskapande och vidga deltagandet – att nå och angå fler invånare.
- vara ett stöd för sina medlemsföreningar så att dessa kan utvecklas som aktörer i civilsamhället.

Samverkan. Bhf samverkar med en rad aktörer, både ideella och offentliga, som Studieförbundet Vuxenskolan som Bhf har ett samverkansavtal med, Västarrvet, Innovatum, naturskyddsföreningen, kommuner, skolor m.fl. samt ingår i nätverk och samverkansgrupper som: *HembygdVäst:* hembygdsförbunden i Västra Götaland. *KulturArvVäst:* hembygdsförbunden i Västra Götaland, NAV – industrihistoria och arbetslivsmuseer i Väst och Maritimt i Väst. *Idégrupp SV:* hembygdsförbunden i Västra Götaland, NAV och

Studieförbundet Vuxenskolan. Samverkan kring kurser och andra aktiviteter och under året påbörjades arbetet med att skapa en utbudskatalog för medlemsföreningarna. *Hus med historia*: samverkansgrupp för kulturmiljöfrågor, se vidare nedan.

Aktiviteter

Fokusområde Landskap.

Allt berättar historia: kulturarvsföreningar besöker de utvalda kulturmiljöerna i sin kommun och "tar tempen" på dessa. En testpilot startade under året på Orust med Orust hembygdsråd. Dialog med kommunen har skett.

Samverkansgrupp Hus med historia: hembygdsförbunden i regionen, NAV, länsstyrelsen, Bohusläns museum och Västarvet. Under året planerade gruppen bl.a. för informations-träffar om bidrag ur Landsbygdsprogrammet och Kvarngruppen återuppstod, besök i Nossebro och hembygdsföreningens kvarn.

Kvarndagen - Öppen kvarn. Bhf initierade arrangemanget och föreningar med kvarnar håller öppet hus med program som berättelser i kvarnkammaren, kaffeservering, visningar m.m. Bhf tillhandahåller bl.a. marknadsföringsmaterial för arrangemanget.

Slåttergille. I år medverkade Bhf tillsammans med Bohusläns museum på slåttergille på Gillingsmarken med Bottna hembygdsförening som arrangör.

Kurs i knackelie. För andra året arrangerades kursen tillsammans med Bohusläns museum, Studieförbundet Vuxenskolan och Naturskyddsföreningen Uddevalla. Kursen genomfördes på skalbankarna Uddevalla.

Fokusområde Unga och hembygden.

Hembygd 2.0 – hitta berättelsen. Projektet syftar till att levandegöra lokala historier och kulturarv med film/digitala berättelser genom gemensamt lärande över generationsgränser, öka mediekunskap, bidra till stärkt integration samt att stärka lokalsamhällets attraktionskraft. Under året har flera delprojekt drivits i Bhfs medlemsföreningar.

Uppstartsseminarium och filmkväll på Bohusläns museum. Projektet godkändes som ett projekt inom Europaåret för kulturarv.

Projektet har beviljats stöd av Västra Götalandsregionen, efter förstudie som finansierades av Fyrbodals kommunalförbund.

På spaning efter hemma. Bhfs skolprojekt genomförs årligen. Tanken är att elever och lärare ska upptäcka, uppleva och utforska sin egen hembygd med kulturarvsföreningar som kunskapsresurs. Utskick och informationsspridning sker bl.a. tillsammans med Bohusläns museums pedagoger.

Från dinosaurer till mormor – från baktid till framtid. Från samarbete kring Förskolans dag har samverkan fördjupats till projektet Från dinosaurer... mellan Bohusläns museum, Bokenäs hembygdsförening och Matildaskolan. Under en dag besöker Matildaskolans förskolors 5-åringar Bokenäs hembygdsgård och får prova på sysslor på en gård som att baka bröd, kärna smör, bära vatten och ved, hämta ägg hos hönsen, åka hästskjuts, prova gammaldags skola m.m. Inför besöket på hembygdsgården besöker museet och föreningen förskolorna och barnen får fundera kring föremål från förr. Efter besöket skapas en utställning på Bohusläns museum med barnens tankar om föremålen och förr i tiden. Under årets påbörjades arbetet med en inspirationsskrift om att arbeta med kulturarv i förskolan.

Sveriges hembygdsförbunds referensgrupp för Barn och unga. Bhfs kulturarvskonsulent ingick i referensgruppen som bl.a. arbetade med skriften *Hembygdens barn och unga* som gavs ut av SHF under året.

Fokusområde Digitalisering och samlingar.

Bhfs arbetsgrupp Digitalisering och samlingar har under året följt upp den enkät som gjordes 2017 samt undersökt alternativ till databasen Sofie som flera medlemsföreningar använder.

Prisma Västra Götaland: ett samverkansprojekt som drivs av Västarvet med Bhf som en av kärnaktörerna i Prisma. Prisma västra Götaland är en digital arena för berättelser om människor, platser och händelser från 1850 från till idag. Under året var Bhf medarrangör till workshops om prismavg.

Föremålskurser. Under året inleddes uppföljning och planering för föremålskurser på tema metall och papper i samverkan med Västarvet och Studieförbundet Vuxenskolan.

Byggnadsvårdskurser. Pilotprojekt där medlemsföreningarna är värdar för Slöjd- och byggnadsvårds Nääs kurser i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan.

Fler aktiviteter

Kretsträffar. Bhfs medlemsföreningar ingår i kretsar som omfattar en eller två kommuner. För varje krets finns kretsombud som är styrelseledamöter i Bhfs styrelse. Kretsombud arrangerar kretsträffar en eller två gånger om året. Detta skapar en kontinuerlig dialog mellan Bhfs styrelse och föreningarna. På kretsträffar möts föreningar för erfarenhetsutbyte, för samverkan och för att diskutera frågor som Bhf önskar få respons på. Förhoppningen är att också företrädare från kommunerna ska delta.

Dialogträffar. Bhfs Dialoggrupp besöker medlemsföreningar, kurser förläggs hos medlemsföreningar och under året arrangerades också två träffar för nya ordförande i medlemsföreningar.

Teman, nätverk, mässor m.m.

Havet som förenar. Sedan 2009 har Bhf samverkat med Studieförbundet Vuxenskolan och Upplevelsecentrum Lysekil kring aktiviteter på tema Havet förenar/Skagerraks kapare. Totalt har drygt 4 000 personer deltagit i projektets aktiviteter. Under året inleddes arbetet med att omvandla utställningen Svarta Örnen – om kapare för barn – till en vandringsutställning för Bhfs medlemsföreningar m.fl.

Sillen som kulturbärare – SillPerioden. Idén med sillen som tema för samverkan mellan föreningar, restauranger, hotell m.fl. kring aktiviteter på tema sill initierades av Bhf 2009. Sedan ett par år arrangeras aktiviteter på tema sill under namnet SillPerioden. Bhf är fortsatt länken mellan silleverantörer, som bidrar med sill till aktiviteterna hos föreningar, och föreningarna.

Gustafsbergsdagarna. Under en helg kan besökare på Gustafsberg, den tidigare badorten utanför Uddevalla, få en glimt av badortsliv anno 1899. Bhf är medarrangör till arrangemanget tillsammans med Bohusläns museum, Gustafsbergsstiftelsen, Gustafsbergs vänner m.fl.

Föreningsutveckling. Under året genomfördes föreningsutveckling med materialet Dialogduken hos medlemsförening i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan.

Bondens och skogens dagar. Bhf och Bohusläns museum medverkade med info, försäljning av böcker från Bhfs föreningar och Bohusläns museum. Bhfs ordförande berättade om Bhfs logga - hållristning med två oxar spända för ett årder som körs av en mansperson, vid kortegen av traktorer m.fl. jordbruksredskap där ett oxspann gick först.

Sveriges hembygdsförbund. Bhf deltar i ordförandeträffar, konsulentträffar, försäkringskonferenser, referensgrupper m.m. samt representeras vid riksstämman.

Publicering m.m.

Årsboken Bohuslän. Ett dubbelnummer av årsboken för 2017 och 2018 på tema Året 1718 utkom i samband med årsstämman.

Bohusarvet. Utkommer med fyra nummer om året, i år med ett temanummer om Unga och hembygden. Redaktionsrådet träffas fyra gånger och består av Anna Olsson, Viveka Overland, redaktör för Bohusarvet Marika Russberg och Lars Rydbom.

Årets hembygdsbok och Årets hembygdsskrift utses varje år bland de publikationer som föreningarna utgett eller varit delaktiga i utgivningen av. Jury: Viveka Overland, Bohusläns museums förlag, Gun Jarnedal, vice ordf. Bhf och Gunnar Malm, f.d. ordf. Bhf samt Bhfs kulturarvskonsulent Marika Russberg.

Årets hembygdsbok 2017: Siv Hilda minns och berättar om sin uppväxt och livet på Åstol. Utgiven av Åstols hembygdsgrupp. *Årets hembygdsskrift 2017: Årbladet.* Utgiven av Föreningen Mollösund.

Bhfs internetbokhandel - Hembygdslitt.se. Här har medlemsföreningar möjlighet att marknadsföra och sälja sina publikationer.

Digitala nyhetsbrev skickas ca 1 gång/månad till medlemsföreningarna.

Till sist...

Bhf arbetar med att stödja och stärka medlemsföreningarna i deras viktiga och ovärderliga arbete med att bevara, använda och utveckla vårt gemensamma kultur- och naturav. Detta sker bl.a. genom kompetensutveckling, genom att initiera och driva projekt, nästan alltid i samverkan med andra ideella och offentliga aktörer, driva på utvecklingen i att tillgängliggöra kultur- och naturarvet genom bl.a. digitalisering, verka som språkrör och samtalspart, synliggöra föreningarnas potential för t.ex. besöksnäring, lokal utveckling, samhällsplanering, social gemenskap, integration och ett hållbart samhälle. Bhf verkar för att synliggöra och väcka intresse, förståelse och känsla för hembygden ur historiskt, samtida och framtida perspektiv.

Kulturarvföreningar med sina miljöer, byggnader och samlingar av föremål, foton, arkivmaterial och immateriellt kulturarv som berättelser och hantverkstraditioner är vårt gemensamma minne. I Bhfs verksamhetsområde visar fler än 15 000 personer sitt stöd för dessa föreningar genom medlemskap i en kulturarvsförening som är ansluten till Bhf.

/Styrelsen för Bohusläns hembygdsförbund



Christer Andersson



Ann-Sofie Bernhardsson



Mats Ekberg



Maria Fast



Gun Jarnedal



Ingemar Johansson



Björn Jönsson



Karin Hjärting Karlsson



Ingrid Kennborn



Gunnar Klasson



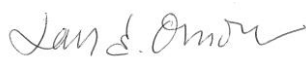
Berit Mellgren



Anna Olsson



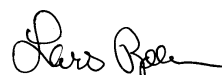
Fredrik Olsson



Lars Eric Olsson



Jan Ottosson



Lars Rydbom



Eva Tisell

Hembygdsrörelsens vision

En levande hembygd öppen för alla. Vi ska värna kulturarvet över tid, vi ska vara en välkomnande rörelse som möter människors kulturarvsintresse, vi ska verka i lands- och stadsbygd och vi ska spela en aktiv roll för en hållbar samhällsutveckling.

Visionen antogs vid Sveriges Hembygdsförbunds riksstämma i Uddevalla 2017.